

KOMMUNIKATION OG KILDEKRITIK

VEJLEDNING, HISTORIE

OM TEMAET

Påvirkninger og manipulation online foregår på mange niveauer; i forbindelse med reklamevirksomhed, bestemte politiske budskaber men også som tiltrækkende virkemidler i forhold til at fremme budskaber af mere radikal og ekstremistisk karakter. Børn og unge eksponeres dagligt via deres færden på internettet og de sociale medier, for påvirkninger ud fra forskellige interesser. Dette kræver en evne til at kunne forholde sig distanceret og kritisk til det man hører og ser. At inddrage forskellige kommunikations- og kildekritiske værktøjer i den forbindelse kan være vigtige midler til at komme bag om budskaber.

INDHOLD

Temaet arbejder især ud fra en kritisk dimension i forhold til:

- At genkende, analysere og forholde sig kildekritisk og få forståelse for mekanismerne bag propaganda, konspirationer og mere generelle manipulationer online
- At arbejde med kommunikationsredskaber med henblik på at kunne analysere og fortolke intentioner og ophavssituationer bag online budskaber

DIDAKTISKE PRINCIPPER

Flerperspektivistisk

- At præsentere eleverne for flere vinkler og synspunkter for en sag gennem fælles forhandling og flere perspektiver
- At se et tema fra flere vinkler og synspunkter både fagligt, teoretisk og i praksis
- At vægte at belyse en konkret sag eller undervisningssituation fra flere perspektiver både faglige, ved hjælp af flere kilder og emotionelt

Kritisk tænkning

- At præsentere elever for forskellige redskaber, begreber og modeller, der kan styrke deres fortolknings- og vurderingsevner

- At kunne forholde sig undersøgende, overvejende, analyserende og forholde sig kritisk og konstruktivt til informationer eller bestemte situationer samt være i stand til selv at give og modtage kritik konstruktivt

Flerstemmighed og dialogisk

- At kunne meningsudveksle i dialog med andre og indgå i en social proces ved at fortælle og lytte samt inddrage egne og andres tolkninger i sit ræsonnement.
- At kunne argumentere indsigtfuldt og i dialog med andre og kunne sætte sin argumentation og forståelse i relation til egne og andres ophav og ophavssituation
- At præsentere eleverne for flere vinkler og synspunkter for en sag gennem fælles forhandling og flere perspektiver

Elevaktiv

- At give plads til eksperimentel og undersøgende praksis i undervisningen

OPGAVER

Skab jeres egen konspirationsteori

Varighed:

2-3 lektioner

Nøgleord:

Budskaber, propaganda og konspirationsteorier

Opgaven er centreret om at forstå mekanismerne bag konspirationsteorier. I opgaven afprøver og eksperimenterer elever selv med at overtale og skabe konspirationsteorier, der virker troværdige. Som supplement vil det være en god idé at inddrage diskussionen *Konspirationsteorier og alternative forklaringer* og redskabet, *Hvordan er konspirationsteorier opbygget?* Her er det vigtigt, at eleverne får øje på hvilken betydning og påvirkning konspirationsteorier har i den offentlige debat og i det politiske samfund i dag og historisk.

Ressourcer fra sitet

Til opgaven bruges **redskabet**:

- Kendetegn ved konspirationsteorier

Opgaven kan med fordel knyttes sammen med:

- **Diskussion:** *Konspirationsteorier og alternative forklaringer* under temaet *kommunikation og kildekritik*
- **Opgave:** *11. september konspirationsteorier - om at arbejde kildekritisk med hjemmesider* under temaet *kommunikation og kildekritik*
- **Diskussion:** *Fake news og misinformation* under temaet *kommunikation og kildekritik*
- **Opgave:** *Når fjenden er ansigtsløs - om othering og hatespeech* under temaet *Utopi*

Forberedelse

Tv-udsendelser

Fake News og konspirationsteorier er store emner i USA, og indgår i kampen om, hvad der er sandt eller falsk. På *mit CFU* (<http://hval.dk/mitCFU/>), hvor du kan streame tv-udsendelser, kan du finde udsendelsen “Kampen om sandheden”, som omhandler en konspirationsteori om, at skolemassakren i Sandie Hook var iscenesat af skuespillere. Desuden kan du finde udsendelser om konspirationsteorier, ved at søge på konspirationsteorier under TV på mit CFU. Her findes der udsendelser om 9/11, Prinsesse Diana, Marilyn Monroe, JFK, månelandingen osv.

Artikel

I historielabs online tidsskrift findes en artikel om konspirationsteorier i undervisningen, som kan give et overblik over, hvad konspirationsteorier er - <http://historielab.dk/konspirationsteorier-ihistorieundervisningen-saadan/>

Hvad gør underviseren?

Eleverne skal i denne opgave primært arbejde med, hvordan konspirationsteorier er opbygget. Her vil det være en god idé som underviser at starte undervisningen med en gennemgang af redskaberne i plenum og derefter optræde i vejlederens rolle under gruppearbejdet. Ideen er, at eleverne skal få forståelse for mekanismerne bag konspirationsteorier.

Hvis opgaven er en del af et større tema kan der med fordel skabes fagligt overblik, kronologi og sammenhængsforståelse ved at arbejde med mere syntetiske fremstillinger i forhold til et historisk emne i dybden eller mere historisk- tematiske kronologiske oversigter, tidsrammer eller portfolio, der giver eleverne et pejlemærke i forhold til konspirationsteoriernes historiske ophavssituationer. Hermed kan eleverne styrke arbejdet med formulering af problemstillinger i forbindelse hermed.

Eleverne skal primært arbejde i grupper eller to og to. Det er derfor vigtigt, at du som underviser gør det klart overfor grupperne, hvad deres rolle er, og du har overvejelser omkring, hvordan grupperne fungerer bedst og er bedst afbalanceret. Det kan her være overvejelser om roller i gruppen og gruppens sammensætning.

Samtalen i klassen skal danne rum for dialog og diskussion. Derfor skal du udover at være i vejlederens rolle undervejs i deres gruppearbejde, afslutte opgaven med en facilitering af elevernes præsentation samt en klasses Diskussion.

Hvad gør eleverne?

Eleverne skal arbejde i grupper. De skal undervejs gennem nogle steps i opgaven, hvor gruppearbejdet derfor er forskellig af karakter. Det er vigtigt i den sammenhæng, at arbejde med elevernes forforståelser (forventningsafstemning) og at bevidstgøre eleverne om de arbejdsprocesser, de skal igennem for derigennem at hjælpe dem på vej i forhold til de roller, de får og har i gruppearbejdet.

Eleverne arbejder i grupperne med at konstruere konspirationsteorier ved hjælp af redskaber om, hvordan konspirationsteorier er opbygget og kan optræde i

konspirationsteoriernes narrativer. Til sidst skal de prøve ved hjælp af dialog at få flere perspektiver på konspirationsteorier.

11. september konspirationsteorier - om at arbejde kildekritisk med hjemmesider

Varighed:

3-5 lektioner

Nøgleord:

Budskaber, kildekritik, propaganda og konspirationsteorier

Opgaven handler om, at arbejde med konspirationsteorier ud fra kildekritiske analyser. I opgaven skal eleverne benytte en række forskellige kildekritiske metoder til at komme bag om konspirationsteorier, deres opbygning og deres intention. Som supplement vil det være en god idé at inddrage diskussionen *Konspirationsteorier og alternative forklaringer* og redskabet, *Hvordan er konspirationsteorier opbygget?* Her er det vigtigt, at eleverne får øje på hvilken betydning og påvirkning konspirationsteorier har i den offentlige debat og i det politiske samfund i dag og historisk.

Ressourcer fra sitet

Til opgaven bruges **redskabet**:

- Kendetegn ved konspirationsteorier
- Kildens ophav

- Den komparative metode - Vurdering af enkeltoplysninger på nettet
- Tjeklistemetoden - at forholde sig kritisk til en hjemmeside

Opgaven kan med fordel knyttes sammen med:

- **Diskussion:** *Konspirationsteorier og alternative forklaringer.*
- **Opgave:** *Fake news og misinformation*
- **Opgave:** *Når fjenden er ansigtsløs - om othering og hatespeech under temaet Utopi*

Forberedelse

Tv-udsendelser

Fake News og konspirationsteorier er store emner i USA, og indgår i kampen om, hvad der er sandt eller falsk. På *mit CFU* (<http://hval.dk/mitCFU/>), hvor du kan streame tv-udsendelser, kan du finde udsendelsen “Kampen om sandheden”, som omhandler en konspirationsteori om, at skolemassakren i Sandie Hook var iscenesat af skuespillere. Desuden kan du finde udsendelser om konspirationsteorier, ved at søge på konspirationsteorier under TV på mit CFU. Her findes der udsendelser om 9/11, Prinsesse Diana, Marilyn Monroe, JFK, månelandingen osv.

Artikel

I historielabs online tidsskrift findes en artikel om konspirationsteorier i undervisningen, som kan give et overblik over, hvad konspirationsteorier er - <http://historielab.dk/konspirationsteorier-ihistorieundervisningen-saadan/>

Hvad gør underviseren?

Eleverne skal i denne opgave primært arbejde med, hvordan en kildekritisk analyse af hjemmesider og budskaber, der formidler konspirationsteorier online. Her vil det være en god idé som underviser at starte undervisningen med en gennemgang af redskaberne i plenum og derefter optræde i vejlederens rolle under gruppearbejdet. Ideen er, at eleverne gennem kildekritisk analyse skal få forståelse for mekanismerne bag konspirationsteorier.

Hvis opgaven er en del af et større tema kan der med fordel skabes fagligt overblik, kronologi og sammenhængsforståelse ved at arbejde med mere syntetiske fremstillinger i forhold til et historisk emne i dybden eller mere historisk- tematiske kronologiske oversigter, tidsrammer eller portfolio, der giver eleverne et pejlemærke i forhold til konspirationsteoriernes historiske ophavssituationer. Hermed kan eleverne styrke arbejdet med formulering af problemstillinger i forbindelse hermed.

Eleverne skal primært arbejde i grupper eller to og to. Det er derfor vigtigt, at du som underviser gør det klart overfor grupperne, hvad deres rolle er, og du har overvejelser omkring, hvordan grupperne fungerer bedst og er bedst afbalanceret. Det kan her være overvejelser om roller i gruppen og gruppens sammensætning.

Samtalen i klassen skal danne rum for dialog og diskussion. Derfor skal du udover at være i vejlederens rolle undervejs i deres gruppearbejde, afslutte opgaven med en facilitering af elevernes præsentation samt en klassesdiskussion.

Hvad gør eleverne?

Eleverne skal arbejde i grupper. De skal undervejs gennem nogle steps i opgaven, hvor gruppearbejdet derfor er forskellig af karakter. Det er vigtigt i den sammenhæng, at arbejde med elevernes forforståelser (forventningsafstemning) og at bevidstgøre

eleverne om de arbejdsprocesser, de skal igennem for derigennem at hjælpe dem på vej i forhold til de roller, de får og har i gruppearbejdet.

Eleverne arbejder i grupperne med at analysere hjemmesider som indeholder konspirationsteorier ved hjælp af redskaberne anført i opgaven. Oplysningerne på hjemmesiderne skal således analyseres ud fra flere forskellige kildekritiske tilgange. Til sidst skal eleverne præsentere og diskutere deres arbejde med resten af klassen.